

6. Indicadors de Sostenibilitat del Turisme a les Illes Balears

1. Índex de Pressió Humana
2. Estacionalitat del Turisme
3. Estabilitat Laboral
4. Evolució dels salaris
5. Accés a l'Habitatge
6. Parc Mòbil de Vehicles
7. Platges: freqüentació i saturació turística
8. Canvis d'Ús del Sòl
9. Espais Naturals Protegits
10. Consum Urbà d'Aigua
11. Emissions de CO2 i Consum Energètic Brut
12. Reciclatge de Residus

1. ÍNDEX DE PRESSIÓ HUMANA

ÍNDICE DE PRESIÓN HUMANA / HUMAN PRESSURE INDEX

Indicador Demogràfic
Indicador de pressió
Nivell: Illa, CAIB
Període:1994-2002

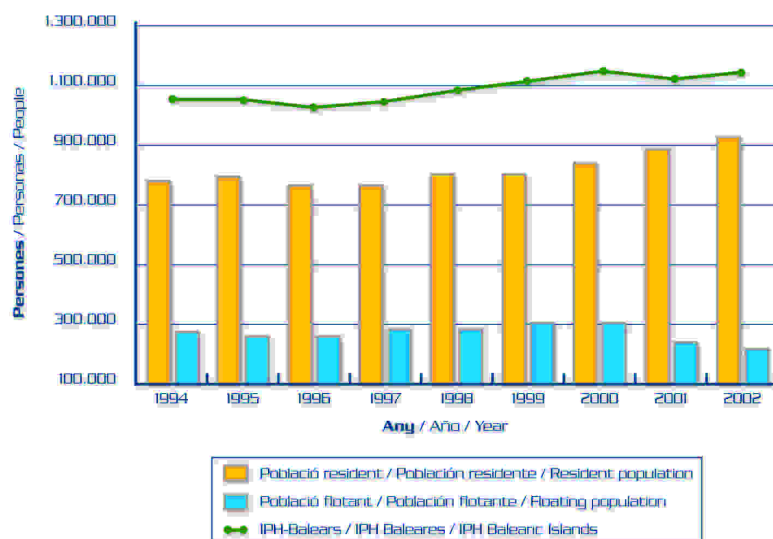
L'índex de pressió humana ha incrementat tímidament, amb una variació de l'1,02% anual; això ha anat acompanyat d'un augment de la població resident i una progressiva disminució de la població flotant.

Tendència observable: L'evolució de la pressió humana en el període analitzat ha esdevingut en dos sentits: per una banda a partir de l'any 1996 s'observa un augment de la població resident de les Illes Balears, situat entre un 2% i un 3% anual i, per altra banda, a partir de l'any 2000 una disminució important de la població flotant per causa del descens en l'arribada de turistes i de la seva estada mitjana. La tendència global de l'IPH és d'un increment suau, amb un màxim a l'any 2000 de 1.136.772 persones / dia.

Gràfic 1. Evolució de l'índex de pressió humana a les Illes Balears (1994 - 2002)

Gráfico 1. Evolución del índice de presión humana en las Islas Baleares (1994-2002)

Graph 1. Evolution of human pressure index in the Balearic Islands (1994 - 2002)

Tendència desitjable: L'índex de pressió humana és un reflex de la pressió sobre un territori determinat. Seria desitjable establir la pressió i així evitar una progressiva degradació ambiental, social i econòmica.

Descripció: L'indicador reflecteix el nombre total aproximat de persones que mensualment es troben a cadascuna de les Illes Balears, tot comptabilitzant la població resident i la població flotant.

Metodologia: El càlcul de l'Índex de Pressió Humana es fa sumant la població resident i la població flotant en un determinat moment, a partir de:

Població resident = Cens de 1991 i 2001 i correccions anuals del Padróns Municipals.

Població flotant = Població flotant a l'Oferta reglada (PFOR) + Resta de població flotant (RPF).

PFOR = % Ocupació mensual * Nombre de places turístiques

RPF = [(Passatgers diaris arribats - Passatgers diaris sortits) AVIÓ + (Passatgers mensuals arribats - Passatgers mensuals sortits) VAIXELLS] - (PFOR)

Fonts:

- AENA (Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea) .Informes estadísticos.
 - Aguiló E. (2001):"La despesa turística a les Balears 2000". Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria. Conselleria de Turisme (CITTIB). Govern de les Illes Balears.
 - Autoritat Portuària de Balears. Memòria Anual (1994-2001). Trànsit de passatgers als Ports de Balears.
 - Direcció General de Recursos Hídrics: Estudi de població flotant 2000.
 - ENDESA (Empresa Nacional de Electricidad S.A.). Estadísticas de facturación eléctrica.
 - IBAE (Institut Balear d'Estadística): Cens 1991,2001. Padró i correccions. www.caib.es/ibae
 - Oficina de Reducció de Residus. Conselleria de Medi Ambient. Estadístiques sobre producció de RSU.
 - SOIB (Servei d'Ocupació de les Illes Balears): Observatori sociolaboral.www.observatorilaboral.caib.es
-

2. ESTACIONALITAT DEL TURISME

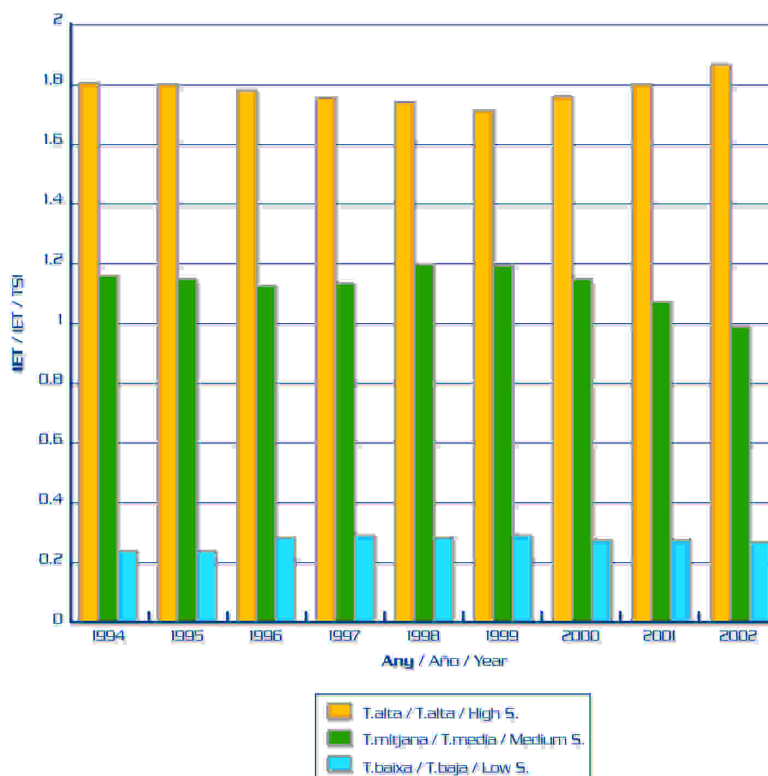
ESTACIONALIDAD DEL TURISMO / TOURISM SEASONALITY

Indicador Demogràfic
Indicador de pressió
Nivell: CAIB
Període:1994-2002

El turisme a les Balears presenta una elevada estacionalitat. La temporada alta de l'any 2002 el nombre total de turistes ha superat 1,88 vegades la mitjana anual.

Tendència observada: L'estacionalitat turística ha mantingut els darrers anys una tendència a l'alça en temporada alta, amb un creixement del 9,04% des del 1999 a 2002. Aquest creixement de la temporada alta ha repercutit en una disminució equivalent de la temporada mitjana. La temporada baixa manté un paper constant i molt discret durant tota la sèrie.

Gràfic 2. Evolució de l'estacionalitat del turisme a les Illes Balears (1994 - 2002)
Gráfico 2. Evolución de la estacionalidad del turismo en las Illes Balears (1994 - 2002)
Graph 2. Evolution of tourism seasonality in the Balearic Islands (1994 - 2002)

Tendència desitjable: L'excessiva concentració del turisme en temporada alta incideix en l'augment de la pressió humana en un temps concret. Seria desitjable un repartiment del mateix nombre de turistes entre les tres temporades.

Descripció: A partir del nombre de turistes de cadascuna de les tres temporades turístiques es pot saber quina incidència estacional presenta el turisme a les Balears. L'índex de pressió turística reflecteix el grau d'estacionalitat de cada temporada respecte de la mitjana de les tres estacions en què es divideix l'any turístic.

Fonts:

- Aguiló E. (2001): "La despesa turística a les Balears 2000". Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria. Conselleria de Turisme (CITTIB). Govern de les Illes Balears.
- "El Turisme a les Illes Balears". Dades informatives 2001- 2002. CITTIB. Conselleria de Turisme. Govern de les Illes Balears.

Metodologia: Per obtenir l'indicador d'estacionalitat del turisme s'han emprat les dades sobre nombre de pernoctacions per a cada temporada turística de la publicació "La Despesa Turística" i s'han dividit per l'estada mitjana per temporada per tal d'obtenir el nombre total aproximat de turistes per temporada.

Seguint la metodologia establerta, si tenim una distribució homogènia dels turistes, l'indicador de pressió turística ha de ser igual a 1 a les tres estacions turístiques de l'any (alta-mitjana-baixa).

3. ESTABILITAT LABORAL

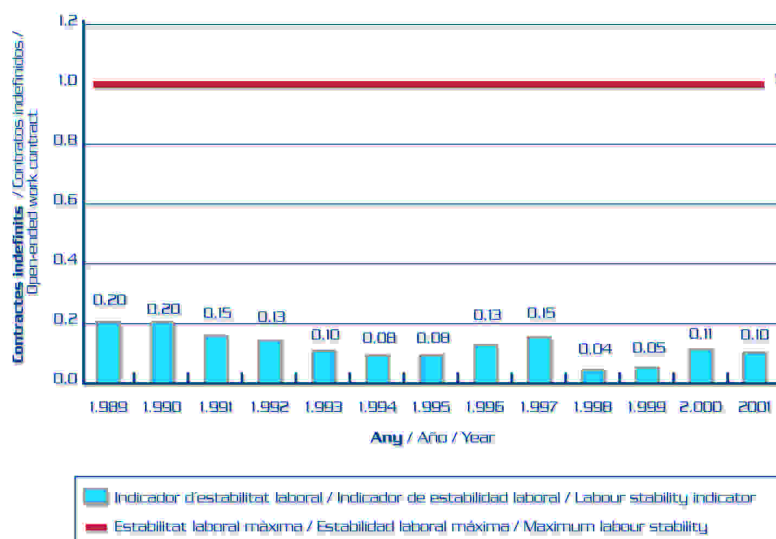
ESTABILIDAD LABORAL / LABOUR STABILITY

Indicador Socioeconòmic
Indicador d'estat
Nivell: CAIB
Període:1989-2001

La contractació laboral de les Illes Balears posa de manifest la capacitat generadora d'ocupació de l'economia balear i demostra la consolidació de l'eventualitat dels contractes com a norma, característica que es repeteix any rera any

Tendència observada: A les Balears s'ha passat del 0,20 d'estabilitat laboral de l'any 1989 al 0,10 de l'any 2001, és a dir, que el 90,22% dels contractes laborals nous que es produïren durant el 2001 foren de caràcter temporal, enfront del 79,86% de l'any 1989. Destaquen en l'evolució d'aquest indicador els mínims dels anys 1998 i 1999 amb un índex d'estabilitat laboral de 0.04 i 0.05 respectivament. En termes generals, queda palès l'elevat grau de precarització que presenten les noves contractacions.

Gràfic 3. Evolució de l'estabilitat laboral a les Illes Balears (1989-2001)
Gráfico 3. Evolución de la estabilidad laboral en las Illes Balears (1989 - 2001)
Graph 3. Evolution of labour stability in the Balearic Islands (1989 - 2001)

Tendència desitjable: Com a mínim s'hauria d'intentar assolir el nivell de 0,2 que hi havia l'any 1989. L'objectiu ha de ser que l'indicador d'estabilitat laboral sigui cada cop major i quan més a prop d'1 ens trobem voldrà dir que més estable és la situació del mercat laboral a les nostres illes.

Descripció: Aquest indicador analitza els contractes laborals per tal de conèixer l'estabilitat laboral, entenent aquesta com els contractes fixos o indefinits que es realitzen a les Balears sobre el nombre total de contractes laborals. S'entén com a estabilitat laboral el nombre de contractes de caràcter fix o indefinit. Com més gran és el percentatge de contractes fixos, menor precarietat laboral pateixen els treballadors.

Fonts:

- IBAE (Institut Balear d'Estadística): Mercat de Treball. www.caib.es/ibae
- INE (Instituto Nacional de Estadística): Banco de datos Tempus. www.ine.es

- INEM (Instituto Nacional de Empleo): Estadísticas. www.inem.es
- MTAS (Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales): Encuesta de Poblacion Activa. www.mtas.es
- SOIB (Servei d'Ocupació de les Illes Balears): Observatori sociolaboral. www.observatorilaboral.caib.es

Metodologia: Per desenvolupar aquest indicador es compara el nombre de contractes de caràcter indefinit amb el nombre total de contractes.

4. EVOLUCIÓ DELS SALARIS

EVOLUCIÓN DE LOS SALARIOS / WAGES EVOLUTION

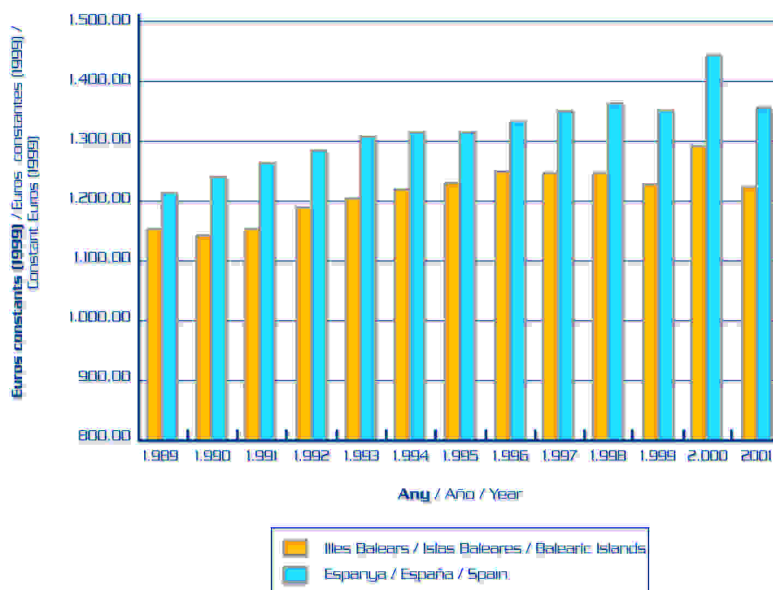
Indicador Socioeconòmic
Indicador d'estat
Nivell: CAIB
Període:1989-2001

El període d'anàlisi evidencia que els salaris estatals són marcadament superiors als de les Balears i que aquesta diferència s'accentua any rera any. De la tendència general, en destaca l'any 2000, quan es produí un augment significatiu dels salaris. Aquesta tendència s'inverteix notablement l'any 2001 tant a escala estatal com balear.

Tendència observada: El comportament dels salaris mensuals mitjans a les Balears s'ha donat de forma paral·lela a l'evolució del salari mensual mitjà a nivell estatal, encara que sempre ho ha fet per davall. L'any 2000 és el període on es produeix l'augment més important dels salaris mitjans mensuals per treballador tant a nivell estatal com a les Illes Balears. La diferència percentual entre salaris estatals i de les Balears ha augmentat; passa d'un 5,47% el 1989 a un 10,73% l'any 2001.

Gràfic 4. Evolució dels salaris mensuals a les Illes Balears (1989-2001)

Gráfico 4. Evolución de los salarios en las Illes Balears (1989-2001)
Graph 4. Evolution of wages in the Balearic Islands (1989-2001)

Tendència desitjable: L'ideal hauria de ser que els salaris mitjans per treballador de les Balears s'equiparessin amb la mitjana estatal i, en segon lloc, que l'increment anual d'aquests fos equivalent a l'augment de riquesa en termes de PIB de les Balears.

Descripció: Aquest indicador estudia l'evolució del salari mensual mitjà per treballador en euros constants de 1999. L'objectiu de l'indicador és reflectir l'evolució dels salaris dels residents a les Illes, per després comparar-la amb altres indicadors socials com, per exemple, l'evolució del preu de l'habitatge i veure si evolucionen de forma correlativa.

Fonts:

- IBAE (Institut Balear d'Estadística): Mercat de Treball. www.caib.es/ibae

- INE (Instituto Nacional de Estadística): Banco de datos Tempus. www.ine.es

Metodologia: Partint de les dades històriques de l'Enquesta Nacional de Salaris per als diferents sectors (agricultura, indústria sense construcció, construcció i serveis) s'ha obtingut la mitjana del total dels sectors tant a l'àmbit balear com estatal; i amb les dades d'inflació de l'INE s'han ponderat els valors a euros constants de 1999.

5. ACCÉS A L'HABITATGE

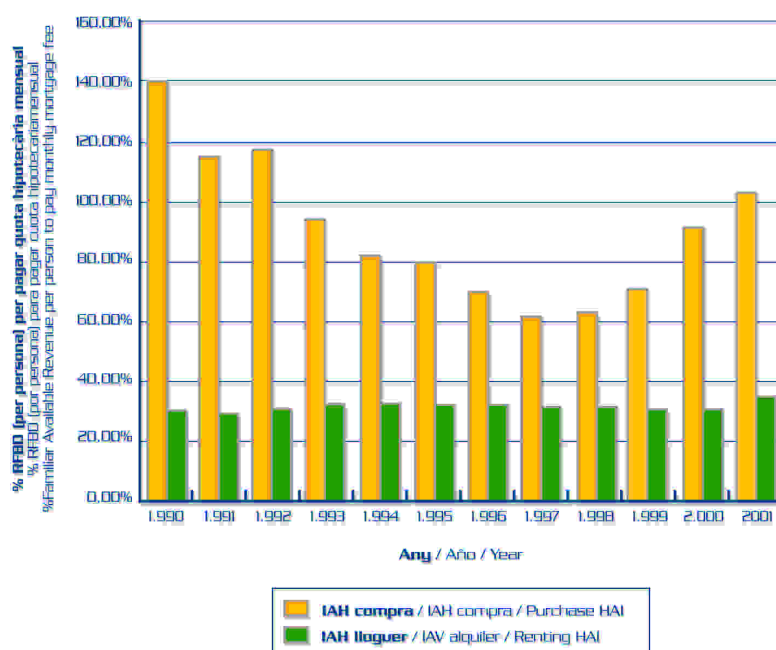
ACCESO A LA VIVIENDA / HOUSING ACCESS

Indicador Socioeconòmic
Indicador d'estat
Nivell: CAIB
Període:1990-2001

Malgrat el lleuger augment de la renda familiar bruta disponible per persona (RFDB), s'ha produït una important pujada dels preus dels habitatges en els darrers 4 anys, provocant un augment de la dificultat d'accés a la vivenda, sobretot a l'hora de comprar.

Tendència observada: Els primers anys del període són influïts per tipus d'interès molt elevats que fan que l'ús de la hipoteca per accedir a l'habitatge no sigui generalitzat. Aquest període va des de 1990 a 1994 en el qual la capacitat d'accés a l'habitatge de compra (IAHc) suposa el 109.4% de la RFDB per persona de mitjana. Amb la davallada dels tipus d'interès a partir de 1994 la situació millora; tot i així, a partir de 1997 s'inverteix la tendència y la capacitat d'accedir a l'habitatge de compra empitjora com a conseqüència, sobretot, de l'augment del preu del m_ de l'habitatge: des de 1997 a 2001 el percentatge de la renda destinada a la compra d'un habitatge puja un 67,2%. Quant a la capacitat d'accés a l'habitatge de lloguer, aquesta evoluciona de forma molt estable durant tot el període analitzat, oscil·lant entre el 28,7% i el 32,2%.

Gràfic 5. Evolució de l'accés a l'habitatge a les Illes Balears (1990 - 2001)
Gráfico 5. Evolución del acceso a la vivienda en las Illes Balears (1990 - 2001)
Graph 5. Evolution of housing access in the Balearic Islands (1990 - 2001)

Tendència desitjable: El percentatge de la renda (RFDB) destinada a l'habitatge hauria de disminuir per sota del 50% en l'habitatge de compra i per sota del 30% en el de lloguer.

Descripció: Defineix la capacitat d'accedir a un habitatge a partir de la relació entre la renda familiar bruta disponible per persona i les quotes hipotecàries d'un préstec per comprar un habitatge. També relaciona la renda familiar bruta disponible per persona amb el lloguer d'un habitatge. L'objectiu de l'indicador és reflectir l'esforç econòmic realitzat individualment per tal d'accedir a la propietat o lloguer d'un habitatge. Cal

tenir en compte que la mitjana de persones per habitatge a les Illes Balears és de 2, segons la Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transport i, per tant, els costos de l'habitatge se reparteixen entre els membres de la família.

Fonts:

- CRE (Centre de Recerca Econòmica): Informe Econòmic i Social. "Sa Nostra" 2001.
- IBAVI (Institut Balear de l'Habitatge). Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transport.
- INE (Instituto Nacional de Estadística): Banco de datos Tempus. www.ine.es
- MIFIC (Ministerio de Fomento, Industria y Comercio): Boletín Estadístico www.mfom.es

Metodologia:

L'Índex d'Accés a l'Habitatge apareix dividit en dos índexs diferents: el que fa referència a la compra d'habitatge, que és el més complex, i el que fa referència al lloguer. Ambdós índexs relacionen el preu per poder viure en un habitatge, ja sigui llogant-lo o comprant-lo, amb la renda familiar mensual bruta disponible per persona (RFBD). La Renda Familiar Bruta Disponible presenta els següents components:

- El salari (+)
- Les rendes no salarials (+)
- Els excedents familiars (+)
- Les prestacions socials (+)
- Les cotitzacions socials (-)
- Els impostos sobre la renda i el patrimoni (-)

L'IAH de lloguer presenta una metodologia senzilla ja que les dades de base estan expressades en les mateixes unitats de mesura (mensualitats) i, per tant, no necessiten un tractament previ.

L'IAH de compra se calcula a partir de la RFBD mensual i de les mensualitats destinades al pagament d'una hipoteca per a la compra d'un habitatge. La metodologia establerta per calcular les mensualitats del préstec hipotecari prové de la que s'utilitza en el Ministeri de Foment.

6. PARC MÒBIL DE VEHICLES

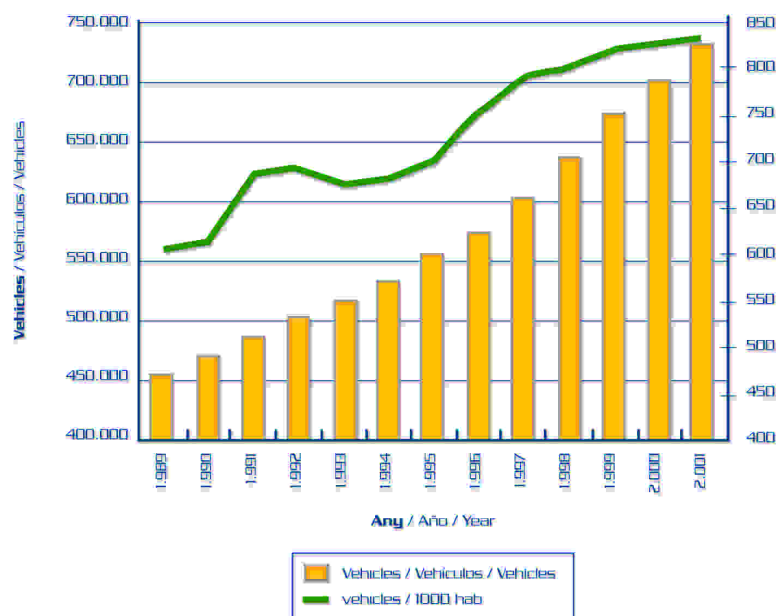
PARQUE MÓVIL DE VEHÍCULOS / PARK OF VEHICLES

Indicador Socioeconòmic
Indicador d'estat
Nivell: IIIa, CAIB
Període: 1989-2002

L'augment del parc de vehicles s'ha donat a raó d'un creixement del 4% anual. Aquest fet culmina el 2001 amb una ràtio de 831 vehicles/1.000 habitants, fet que converteix les Illes Balears amb la comunitat que presenta l'índex més elevat de l'Estat Espanyol.

Tendència observada: Des de 1989 s'ha produït un creixement constant del nombre de vehicles; s'ha passat dels 450.000 vehicles de 1989 a més de 700.000 per a l'any 2001. Com a contraposició, l'índex de vehicles/1000 habitants s'ha anat estabilitzant en els darrers anys, sobretot a causa del fet que l'increment de població ha estat més significatiu que l'augment de vehicles.

Gràfic 6. Evolució del número de vehicles a les Illes Balears (1989 - 2001)
Gráfico 6. Evolución del número de vehículos en las Islas Baleares (1989 - 2001)
Graph 6. Number of vehicles evolution in the Balearic Islands (1989 - 2001)

Tendència desitjable: Invertir la tendència de creixement i decreixer com a mínim fins als 400 vehicles per cada mil habitants (mitjana de la Unió Europea), amb el foment de l'ús del transport públic enfront del transport privat.

Descripció: Correspon al nombre de vehicles en circulació per al període 1989 – 2001. És un indicador de pressió, i estableix una aproximació per tal de conèixer el nivell de motorització de la societat il·lenca.

Fonts:

- Agrupació Empresarial de Lloguer de Vehicles de les Balears: dades estimatives sobre el parc de vehicles de lloguer 2000-2001.

- DGT (Dirección General de Tráfico): Parc de vehicles per a la comunitat autònoma (1989 -2001).
- IBAE (Institut Balear d'Estadística de les Illes Balears): cens de població resident 1989-2001.

Metodologia: A partir de les dades de la Direcció General de Trànsit, extreptes de les diferències entre altes i baixes, es calcula el nombre de vehicles en circulació anuals. Aquestes dades no inclouen els vehicles de lloguer, ni els ciclomotors.

Vehicles = camions + autobusos + motocicletes + tractors industrials

Vehicles/1000 habitants = (vehicles * 1000) / població resident

Pel que fa als vehicles de lloguer, es compta amb les dades de l'Agrupació Empresarial de Vehicles sense Conductor de les Illes Balears, que fa una estimació del nombre de vehicles de lloguer existents cada any, perquè no ha estat possible comptar amb les dades de la Direcció General de Trànsit.

7. PLATGES: FREQUENTACIÓ I SATURACIÓ TURÍSTICA

PLAYAS: FRECUENTACIÓN Y SATURACIÓN TURÍSTICA / BEACHES: NUMBER OF VISITORS AND TOURISTIC SATURATION

Indicador Socioambiental
Indicador d'estat
Nivell: Platges
Període: 2001-2002

De les 18 platges analitzades, Palma, Benirràs, Alcúdia i Son Saura són les que presenten els valors de saturació més alts. Segons l'ISAT (Índex de Saturació Turística) de 2001 aquestes ja eren les platges més saturades.

Tendència observada: Les platges amb un índex de saturació més elevat són de tipus urbà, excepte Benirràs. Els valors més baixos d'ISAT es donen en platges més o manco naturals i poc urbanitzades. Les platges d'Alcúdia i Palma, a l'illa de Mallorca, són les que presenten el nivell de freqüentació més elevat, amb més de la meitat del total d'usuaris comptabilitzats. Quant a la densitat d'usuaris, els valors més alts es troben a les platges de Benirràs, Son Saura, Cala Agulla i Ses Fonts de n'Alis.

Taula 1. Freqüentació i Saturació Turística de les Platges

Tabla 1. Frecuentación y saturación turística de las playas

Table 1. Number of visitors and touristic saturation in the beaches

Freqüentació
Frecuentación
Number of visitors

Platges 2002*			Superfície de platja (m.)	N. total d'usuaris	N.màxim d'usuaris
Playas 2002	ISAT 2002	ISAT 2001	Superficie de playa (m2)	N. total de usuarios	N.máximo de usuarios
Beaches 2002			Area beach (m2)	Number of users	Maximum number of users
Es Trenc	1,27	1,34	59.768	4.511	3.333
Platja de Palma	2,57	2,84	216.742	26.587	11.094
Cala Agulla	1,73	1,49	21.686	5.569	3.061
S'Amarador	1,24	1,19	12.280	921	510
Ses Fonts de n'Alis	1,80	1,81	3.986	878	456
Platja d'Alcúdia	2,29	2,41	201.128	18.501	11.195
Sa Canova	1,14	-	25.558	611	278
Cala Mesquida	1,89	-	11.112	2.434	1.225
Son Bou	1,13	1,37	86.651	5.119	2.928
Es Bot	1,06	1,19	10.558	139	126
Es Tancats	1,36	1,19	10.415	691	507
Sa Mesquida	1,48	-	8.212	979	336
Es Grau	1,18	-	10.310	823	311
Son Saura Nord	2,08	1,65	11.563	2.581	1.524
Platja d'en Bossa	1,71	1,49	70.907	5.982	4.172
Benirràs	2,40	2,21	4.392	1.447	818
Illetes	1,28	-	17.013	1.438	1.092
Migjorn	1,30	-	30.053	2.472	1.966

*Excepte les dades d'urbanització del litoral que són de 2000; Font: "Mapa de Canvis d'Usos del Sòl. 1956-2000." CITIB-SITIBSA-GAAT. La llegenda queda de la següent manera: <1,20 gens saturada- no saturada- no crowded ; 1,21 -1,60 poc saturada, poco saturada- not much crowded; 1,61 - 2,00 saturada, saturada, crowded; >2,01 molt saturada, muy saturada, very crowded.

Tendència desitjable: Les platges urbanes com la Platja de Palma o la d'Alcúdia haurien de presentar valors d'ISAT inferiors a 2,00 i les platges naturals, poc urbanitzades, valors inferiors a 1,20. Menorca i Formentera són les illes que més s'acosten a la situació desitjable.

Descripció: L'Indicador de Saturació mesura el grau de saturació o congestió de les platges en funció de tres aspectes principals: la densitat d'usuaris diària, el transport utilitzat pels visitants i la urbanització de la zona litoral contigua. El resultat oscil·la entre 0,5 i 5. Les platges més saturades i, per tant més insostenibles, seran aquelles amb un valor d'ISAT més alt. La densitat d'usuaris (IDR) és comparat a l'estàndard mínim de 7,5m₂ per usuari, establert pel Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística.

Fonts:

- Blázquez M. et al. 2001. "El Tercer Boom. Indicadors de Sostenibilitat del Turisme (1989-1999)". CITTIB. Govern de les Illes Balears.
 - Mas Ll. i Blázquez M. (2003); "Anàlisi de la freqüentació d'ús a les platges i paràmetres de sostenibilitat associats". Documents d'Anàlisi Geogràfica. Bellaterra (UAB i UdG). En premsa.
 - "Plan indicativo de usos del dominio público litoral (PIDUL)". Ministerio de Medio Ambiente.
-

Metodologia: Aquest indicador s'ha aplicat a 18 platges del litoral balear, que han estat seleccionades en funció de la seva tipologia (urbanes, semiurbanes i naturals). Per aquest indicador s'han emprat dades de superfície de platges (platja útil), urbanització, densitat d'usuaris i tipus de transport utilitzat.

ITtransport: expressa en tants per u el percentatge de visites a les platges realitzats amb transport motoritzat des del lloc de procedència (t. no m.=0; t. m.públic=0,5; t. m.privat=1). El resultat és major com més visites en transport motoritzat privat (i públic) es realitzen.

CUurbanització: expressa en tants per u el percentatge de la franja litoral contigua urbanitzada a les platges (500m).

IDR: expressa la densitat d'usuaris en m₂ de platja disponible per usuari i es mesura en el moment de màxima afluència de visitants.

8. CAPACITAT D'ALLOTJAMENT

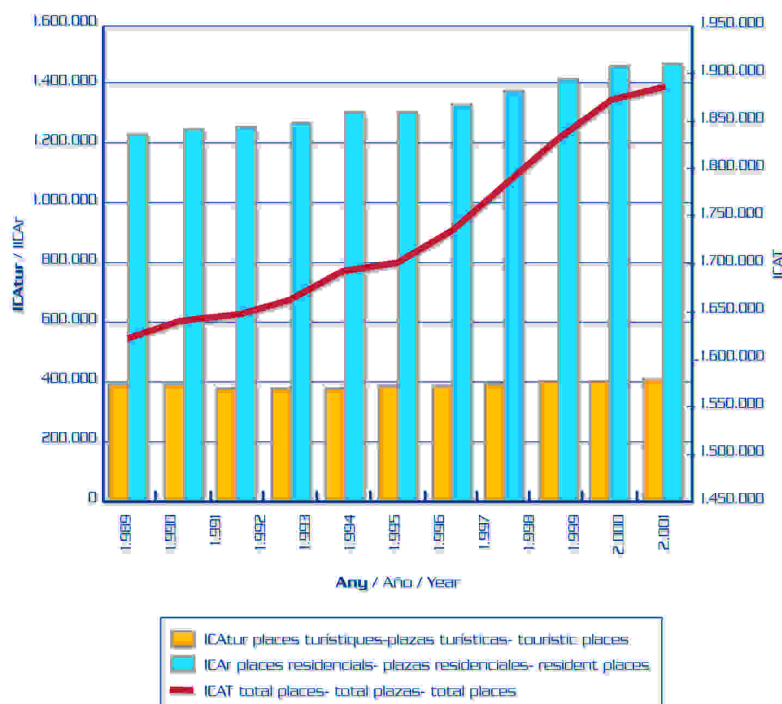
CAPACIDAD DE ALOJAMIENTO / ACCOMMODATION CAPACITY

Indicador Demogràfic
Indicador de pressió
Nivell: CAIB
Període:1991-2001

La capacitat d'allotjament total de les Illes Balears no ha aturat de créixer amb un increment mitjà d'1,52% anual. L'augment s'ha donat principalment per l'increment de places d'allotjament residencial.

Tendència observada: La capacitat d'allotjament total s'ha situat al llindar 1.884.505 places l'any 2001, la qual cosa suposa un augment del 16,25% respecte l'any 1991. El 2,06% de creixement interanual experimentat per la capacitat d'allotjament residencial és la causa predominant d'aquest increment, del moment que la capacitat turística s'ha mantingut més o menys estable en els darrers 10 anys amb un lleuger increment del 0,63% anual.

Gràfic 8. Evolució de la capacitat d'allotjament total a les I. Balears (1991-2001)
Gráfico 8. Evolución de la capacidad de alojamiento total en las I. Balears (1991-2001)
Graph 8. Evolution of accommodation capacity in the Balearic Islands (1991-2001)

Tendència desitjable: El control de la capacitat d'allotjament és una de les claus per gestionar de manera més eficient la pressió humana sobre els recursos. La manca de control en aquest sentit és el principal vector que condueix a situacions d'insostenibilitat. S'hauria d'estabilitzar el nombre de places, a través de la desclassificació de sòl urbanitzable i del foment de la rehabilitació d'habitatges en lloc de la construcció de nous.

Descripció: La Capacitat d'Allotjament Total (ICAT) s'estableix a partir de la capacitat d'allotjament residencial (IICAr) i la capacitat d'allotjament turística (ICATur).

Fonts:

- Blàzquez M.et al.2001."El Tercer Boom.Indicadors de Sostenibilitat del Turisme (1989-1999)". CITTIB. Govern de les Illes Balears.
- "El turisme a les Illes Balears". Dades informatives 2002.CITTIB. Conselleria de Turisme. Govern de les Illes Balears.
- INE (Instituto Nacional de Estadística): Cens de vivendes 1991-2001.www.ine.es
- "Llibre Blanc de l'Habitatge de les Illes Balears 2001". Direcció General d'Arquitectura i Habitatge.Conselleria d'Obres Públiques, Habitatge i Transports.

Metodologia: S'obté de la suma de l'Indicador de Capacitat d'Allotjament Residencial (nombre d'habitatges multiplicat per 2,97) i la Capacitat d'Allotjament Turística (places turístiques d'oferta reglada). L'oferta no reglada és computada a través de l'allotjament residencial.

$ICAr = \text{total d'habitatges} * 2,97$

$ICAtur = \text{total de places turístiques}$

$ICAT = ICAr + ICAtur$

9. ESPAIS NATURALS PROTEGITS

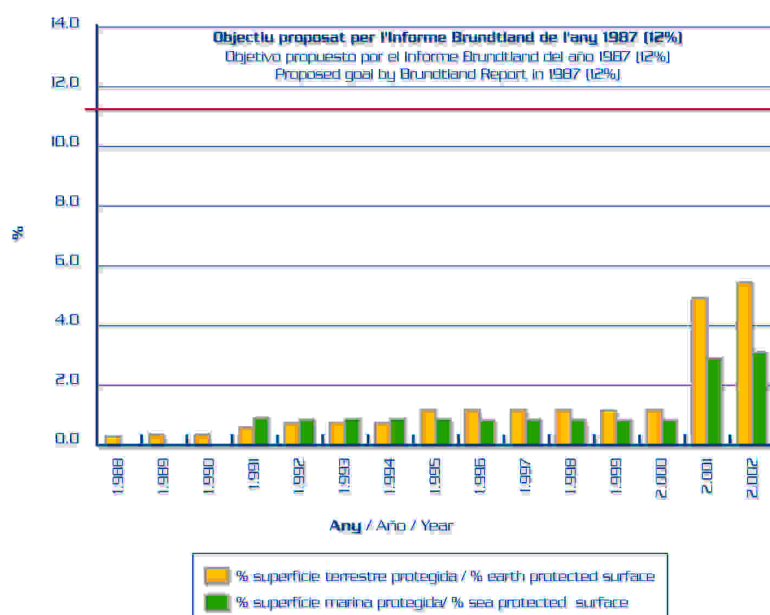
ESPACIOS NATURALES PROTEGIDOS / NATURAL PROTECTED AREAS

Indicador Ambiental
Indicador de resposta
Nivell: Municipi, Illa, CAIB
Període:1988-2002

Tot i que en els darrers anys la superfície protegida hga augmentat considerablement, encara s'està molt lluny d'assolir l'objectiu del 12% del territori protegit.

Tendència observada: La declaració d'espais naturals protegits (ENP) s'ha anat produint de forma molt lenta de l'any 1988 fins al 2000. En els darrers dos anys la superfície protegida ha augmentat notablement gràcies a la declaració del Parc Natural de Llevant i de les seves reserves marines associades.

Gràfic 9. Evolució de la superfície d'ENP a les Illes Balears (1988 - 2002)
Gráfico 9. Evolución de la superficie de ENP en las Illes Balears (1988-2002)
Graph 9. Evolution of the area of natural protected areas in Balearic Islands (1988-2002)

Tendència desitjable: Arribar a assolir l'objectiu de l'Informe Brundtland quant a Espais Naturals Protegits que estableix en un 12% el percentatge òptim de territori per tal d'assegurar la protecció de la biodiversitat, les activitats tradicionals i la cultura, i això passa per declarar com a Espais Protegits zones com la serra de Tramuntana.

Descripció: L'indicador expressa el percentatge de superfície terrestre i marina que està sota alguna de les figures de protecció de la llei 4/89 de Conservació d'Espais Naturals i Flora i Fauna Silvestres, respecte a la superfície terrestre total i la superfície de la plataforma marina balear

Fonts:

- IMEDEA (Institut Mediterrani d'Estudis Avançats).

- “Les Illes Balears en Xifres 2001”. Conselleria d’Economia, Comerç i Indústria. Govern de les Illes Balears.
- Servei d’Espais Naturals. Departament de Biodiversitat. Conselleria de Medi Ambient.

Metodologia: El percentatge de superfície terrestre protegida s’ha obtingut a partir de la superfície d’espais naturals d’àmbit terrestre en relació a la superfície terrestre de les Illes Balears. El percentatge de superfície marina protegida s’ha calculat mitjançant l’àrea de reserves marines i la superfície de la plataforma balear (considerant la plataforma balear com l’espai marí comprés entre la línia de costa i la cota batimètrica 200) cedida per l’IMEDEA.

10. CONSUM URBÀ D'AIGUA

CONSUMO URBANO DE AGUA / URBAN WATER CONSUMPTION

Indicador Ambiental
Indicador de pressió
Nivell: Municipi, Illa, CAIB
Període:1989-2000

En els darrers dos anys a les Illes Balears s'ha produït una reducció del 5,5% del consum urbà d'aigua per persona/dia

Tendència observada: A la Comunitat Balear, des de l'any 1989 endavant, la població no s'ha aturat de créixer i amb ella ha crescut també el consum urbà d'aigua. S'observa però un canvi en les pautes de consum a partir de 1999 quan es produeix un pic de 204 lit/hab/dia. A partir d'aquest moment, s'evidencia una estabilització i, fins i tot, una reducció en el consum per càpita d'aigua.

Gràfic 10. Evolució del consum urbà d'aigua a les I. Balears (98 - 2002)
Gráfico 10. Evolución del consumo urbano de agua en las I. Balears (98 - 2002)
Graph 10. Evolution of urban water consumption in the Balearic I. (98 -2002)

Taula 2. CAIB. Consum, extracció i dotació.1998-2001

Tabla 2. CAIB. Consumo, extracción y dotación.1998-2001

Table 2. CAIB. Consumption, extraction and

Any año year	Consum (m3) consumo (m3) consumption (m3)	Pobl. Estable pobl.estable	Pobl. Flotant Floating population	Pobl.Total Total population	Consum (l/hab/dia) Consumption (l/hab/day)
1.998	76.667.648	796.483	283.085	1.079.568	194,6
1.999	82.351.537	799.069	306.883	1.105.952	204,0
2.000	82.788.628	838.630	298.142	1.136.772	199,5
2.001	80.148.780	878.627	223.724	1.139.005	199,2

Tendència desitjable: S'hauria de reduir el consum d'aigua per càpita fins assolir els estàndards estipulats per l'Organització Mundial de la Salut (OMS) de 150 litres per persona i dia.

Descripció: Aquest indicador mostra l'evolució del consum urbà d'aigua a les Illes Balears, des de 1998.

Fonts:

- EMAYA (Empresa Municipal d'Aigües i Clavegueram). Ajuntament de Palma: Facturació d'aigua al terme municipal de Palma,1998-2000.
 - Empresa Municipal de Serveis (Calvià 2000). Ajuntament de Calvià: Extracció i facturació d'aigua al terme municipal de Calvià,1998.
 - "Plan Hidrológico de las Islas Baleares (1999)". Direcció General de Recursos Hídrics. Conselleria de Medi Ambient. Govern de les Illes Balears.
 - "Projecte d'Indicadors Municipals del CITTIB": Dades de consum d'aigua (2001) dels municipis de Consell, Porreres, Alcúdia, Artà, Pollença,Sóller, Eivissa i Formentera.
-

Metodologia: El consum o dotació per càpita diari es calcula a partir del consum total,dividit pel conjunt de la població,i pels 365 dies de l'any. Així doncs, les unitats resultants seran litres/persona.dia.

Per tal de calcular el consum d'aigua per 1999 i 2000 a totes les illes, a l'igual que al projecte anterior, s'extrapolen les dades de la Memòria del Plan Hidrológico de las Islas Baleares, però en aquest cas s'utilitza l'increment experimentat a Palma cada any, i no la mitjana d'aquests. Així doncs, a partir de les dades del 1998,de la memòria abans esmentada,i les dades de Palma s'estimen els consums corresponents a la resta de les illes per als anys 1999 i 2000.

11. EMISSIONS DE CO₂

EMISIONES DE CO₂ / CO₂ EMISSIONS

Indicador de pressió
Indicador ambiental
Nivell: Illa, CAIB
Període:1989-2001

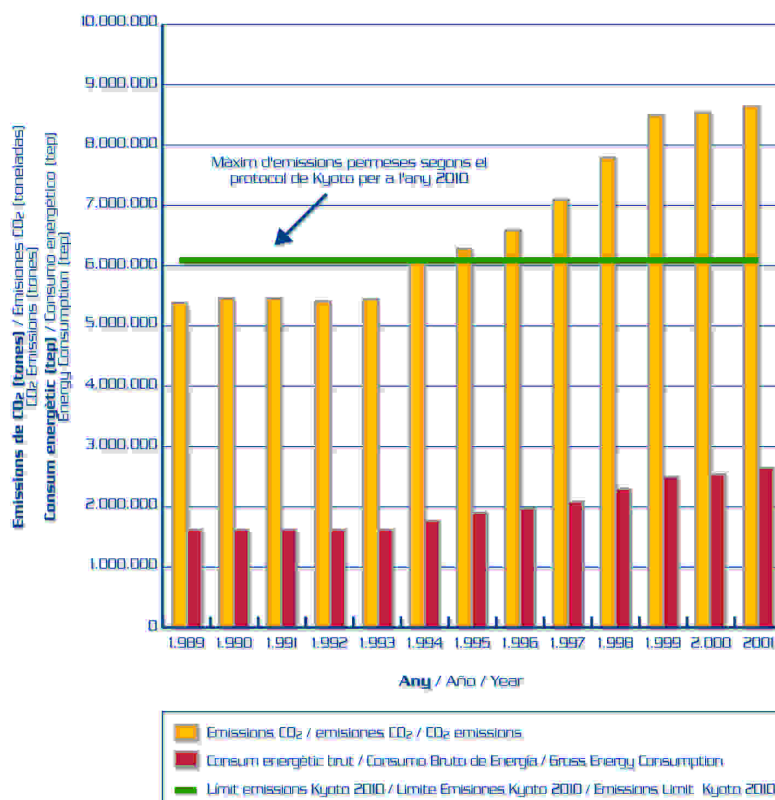
Les emissions de CO₂ a les Illes Balears l'any 2001 excedeixen en un 42,4% les emissions permeses segons el Protocol de Kyoto per l'any 2010. Tot i això, s'estabilitza en els tres darrers anys.

Tendència observada: De 1989 a 1993 les emissions s'estabilitzen per sota del compromís de Kyoto però a partir de 1994 les emissions comencen un creixement accentuat. El líndar d'emissions permès per al 2010 en el Protocol de Kyoto es supera el 1995. A partir de 1999 la situació torna a estabilitzar-se i els increments en les emissions es moderen. D'altra banda, l'ús d'energies netes ha passat de representar el 0,107% al 1989 a 0,123% al 2001 respecte del consum energètic total.

Gràfic 11. Emissions de CO₂ a les Illes Balears (1989 - 2001)

Gráfico 11. Emisiones de CO₂ en las Illes Balears (1989 - 2001)

Graph 11. CO₂ emissions in the Balearic Islands (1989 - 2001)

Tendència desitjable: Les emissions haurien de disminuir als nivells de 1994 per tal d'aproximar-nos a les que s'estipulen en el Protocol de Kyoto per a 2010. Segons el VI Programa d'Acció Comunitària en matèria de medi ambient (Decisió 1600/2002 CE del Parlament Europeu i del Consell de 22 de juliol de 2002) el 12% de l'ús energètic global ha de provenir d'energies netes.

Descripció: Aquest indicador estableix les emissions de CO₂ a partir del consum de combustibles a les Illes Balears. S'emptra com a referent el màxim d'emissions permeses segons l'IPCC i es comparen les emissions anuals amb el màxim permès l'any 2010 segons els acords de la Cimera de Kyoto (1997).

Fonts:

- Blàzquez M. et al. 2001. "El Tercer Boom. Indicadors de Sostenibilitat del Turisme (1989-1999)". CITTIB. Govern de les Illes Balears.
 - IPCC (Intergovernmental Panel of Climate Change). www.ipcc.ch.
 - Prat, A (1999): "La petjada ecològica a Barcelona. Una aplicació." Comissió de Medi Ambient i Serveis Urbans de l'Ajuntament de Barcelona. Barcelona, 1998.
 - Terradas, J (2001): "Ecologia Urbana". Col. Quaderns de Medi Ambient. Ed. Generalitat de Catalunya. Barcelona.
-

Metodologia: Les emissions de CO₂ produïdes pel consum de combustibles s'estableix a partir dels Factors d'Emissió de Carboni (FEC) de cada un dels diferents tipus de combustible. Un cop tenim la quantitat de Carboni que emeten aquests productes durant la combustió podem calcular la quantitat de CO₂ que és alliberat a l'atmosfera gràcies a un factor de conversió (que estableix IPCC) que passa les tones de Carboni a tones de CO₂.

12. RECICLATGE DE RESIDUS

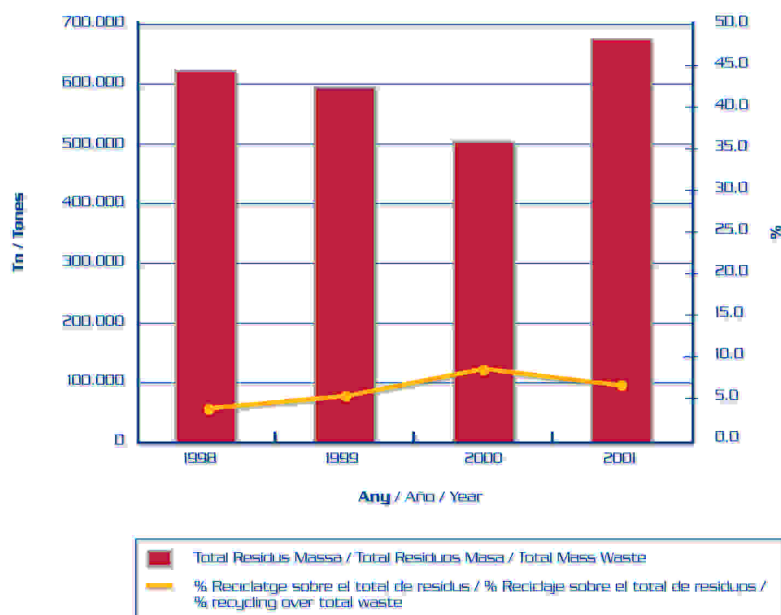
RECICLAJE DE RESIDUOS / WASTE RECYCLING

Indicador ambiental
Indicador de resposta
Nivell: Municipi, Illa, CAIB
Període: 1998-2001

L'any 2001 el percentatge de reciclatge de residus sobre el total s'ha reduït un 22,6% respecte a l'any 2000 sobretot, a causa d'una major producció de residus.

Tendència observada: Les tones de residus recollides de forma selectiva han augmentat en els darrers quatre anys, però la producció de residus també ha crescut notablement.

Gràfic 12. Evolució de la producció de residus sòlids urbans i del reciclatge (1998 - 2001)
Gráfico 12. Evolución de la producción de residuos sólidos urbanos y del reciclaje (1998 - 2001)
Graph 12. Evolution of Urban Solid Waste Production and Waste Recycling (1998 - 2001)

Tendència desitjable: Reduir la producció de residus total. La proporció de residus reciclats hauria d'esser major fins a assolir el 56% de la fracció orgànica, el 30% del paper, el 41% del vidre i el 22% dels envasos lleugers, com proposa el Pla Director Sectorial per a la Gestió dels Residus Urbans a Mallorca.

Descripció: L'indicador de reciclatge de residus té com a objectiu reflectir el percentatge de material que es recicla respecte del total recollit

Fonts:

- Ajuntament de Calvià. Calvià 2000.
- TIRME. www.tirme.com
- Oficina de reducció de residus. Conselleria de Medi Ambient. Govern de les Illes Balears.

Metodologia: El càlcul s'ha realitzat a partir del total de residus recollits (residus massa) i suposant que el total dels residus recollits per recollida selectiva realment es reciclen. L'anàlisi municipal es fa a partir de les dades de l'Oficina de Reducció de Residus i s'obté l'evolució interanual de la recollida selectiva de residus a l'àmbit municipal
